

ROZDZIAŁ 8

PRÓBA OCENY MAKROEKONOMICZNEJ EFEKTYWNOŚCI INWESTYCJI W WYBRANYCH GOSPODARKACH UE

Wprowadzenie

Zgodnie z teorią konwergencji, inwestowanie w krajach słabiej rozwiniętych, stwarza okazję do wprowadzenia postępu technicznego. Poprzez transfer nowych technologii kraje słabiej rozwinięte mają możliwość podniesienia poziomu rozwoju swoich gospodarek. Wynika stąd, że wysoki udział inwestycji w PKB jest świadectwem modernizacji danego kraju i zwiększa jego pozycję konkurencyjną na rynku międzynarodowym.

Należy podkreślić, że zróżnicowanie krajów pod względem struktury i stopnia zużycia majątku oraz efektywności inwestycji może przyczynić się do dysproporcji w poziomie rozwoju gospodarek poszczególnych krajów. W zależności od stworzonych warunków gospodarowania, wysokość stopy inwestycji, konieczna dla osiągnięcia określonego wzrostu gospodarczego, może być różna, zarówno w czasie jak i przestrzeni. Warto zatem przeanalizować, jak przebiegał ten proces w Polsce na tle wybranych krajów UE w latach 2000-2006. W związku z powyższym, celem niniejszego opracowania jest ocena makroekonomicznej efektywności inwestycji realizowanych w wybranych gospodarkach europejskich.

Aktywność inwestycyjna wybranych gospodarek UE

Kluczowym czynnikiem determinującym wzrost produkcji jest kapitał rzeczowy, którego wielkość zależy od poziomu inwestycji. W wyniku procesu zużywania się majątku, wielkość inwestycji powinna przekroczyć poziom niezbędny do utrzymania jego dotychczasowego zasobu. Należy podkreślić, że przyrost dochodu generowany przez inwestycje zależy nie tylko od wolumenu inwestycji, ale także od ich struktury oraz rodzaju, który określa postęp techniczny.

Syntetyczną miarą wykorzystywaną do oceny aktywności inwestycyjnej gospodarki jest stopa inwestycji. Wskaźnik ten wyraża szybkość z jaką firmy gromadzą rzeczowe środki produkcji. Ujmowany jest jako % produktu krajowego brutto (Burda, Wyplosz, 2000). Wzrost tego wskaźnika oznacza, że tempo wzrostu nakładów inwestycyjnych jest wyższe niż PKB. Taka sytuacja jest charakterystyczna dla gospodarek w okresie dobrej koniunktury. Utrzymywanie się w dłuższym okresie tendencji wzrostowej tego wskaźnika gwarantuje stabilny, długookresowy wzrost gospodarczy kraju, a w konsekwencji jego rozwój. Problem ten wydaje się szczególnie istotny dla gospodarki polskiej, która stoi przed koniecznością zmniejszenia dystansu dzielącego ją od większości gospodarek UE. Według danych Eurostatu zajmuje ona ostatnią pozycję, pod względem wielkości PKB na jednego mieszkańca, spośród 25 krajów UE. Jednym z powodów tej negatywnej tendencji wydaje się relatywnie niski poziom inwestycji. W tabeli 1 zaprezentowano aktywność inwestycyjną w wybranych krajach UE. Przy wyborze krajów uwzględniono przede wszystkim kraje byłego bloku wschodniego, które dokonywały zmian systemów gospodarczych oraz struktury gospodarki podobnie jak i Polska. Ponadto kraje o wiodącym znaczeniu dla Unii, czyli Niemcy i Francję oraz kraj najszybciej rozwijający się w ostatnim dziesięcioleciu, Irlandię. Wybrano jeszcze dwa kra-

je, które na początku lat dziewięćdziesiątych charakteryzowały się podobnym poziomem PKB na jednego mieszkańca natomiast dzisiaj notują znaczne zróżnicowanie poziomu rozwoju. Są to takie kraje jak Grecja i Hiszpania.

Tabela 1 Stopa inwestycji w wybranych krajach UE w latach 1998 – 2007

Kraj	Średnia dla lat 1998- 2004	2005	2006	2007
EU 25	20,04	20,0	20,7	21,3
EU 15	19,9	19,9	20,5	21,1
Polska	21,13	18,2	19,7	22,3
Estonia	28,69	30,6	34,1	31,9
Litwa	21,24	22,8	24,8	26,6
Łotwa	20,86	30,6	34,4	34,3
Czechy	27,31	25,0	24,6	24,8
Słowacja	28,00	26,5	26,3	25,7
Węgry	23,00	22,7	21,7	20,9
Niemcy	19,66	17,4	18,00	18,5
Francja	18,9	19,8	20,4	20,9
Irlandia	22,66	26,0	26,3	25,0
Grecja	21,9	23,4	25,8	25,7
Hiszpania	25,8	29,3	30,4	31,1

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych z Eurostatu, www.stat.gov.pl.

W latach 1998-2004 wszystkie kraje przyjęte do UE w roku 2004 osiągnęły wyższą średnią stopę inwestycji od średniej dla EU 25 i EU 15. Najwyższą średnią stopą inwestycji w tym okresie charakteryzowała się Słowacja, Czechy i Estonia. Najniższą zaś Łotwa i Polska. W pierwszych trzech latach członkostwa w Unii, Łotwa i Estonia jeszcze bardziej zwiększyły stopę inwestycji, osiągając poziom o ponad 10 pkt % wyższy od średniej dla UE. Czechy i Słowacja nieco obniżyły aktywność inwestycyjną, chociaż poziom inwestycji w tych krajach był nadal wysoki. W latach 2005-2006, spośród prezentowanych krajów najniższą stopę inwestycji zanotowano w Niemczech. Była ona niższa od średniej dla Unii o około 1,5 pkt %, a w stosunku do np. Estonii o około 10 pkt %. Kolejnymi krajami, w których stopa inwestycji była niższa od średniej dla UE-25 były Polska i Francja. W 2007 roku stopa inwestycji w Polsce przekroczyła o 1 pkt% poziom średniej dla UE. Jest to nadal znacznie niższy poziom wskaźnika w stosunku do osiąganego przez pozostałe kraje Europy Wschodniej, które weszły do UE w maju 2004 roku. Nadal relatywnie wysoką stopę inwestycji osiągnięto w badanym okresie w Irlandii. W latach 1998-2004 była ona wyższa, od średniej dla UE, o 2,5 pkt%, natomiast w kolejnych latach o ponad 5 pkt%. W przypadku Hiszpanii i Grecji, w badanym okresie stopa inwestycji była wyższa od średniej dla UE. W Hiszpanii coroczna stopa inwestycji była średnio wyższa w stosunku do osiąganego w Grecji o około 5 pkt%.

Na tle powyższych wyników wydaje się interesujące zbadanie, jakie relacje występują pomiędzy stopą inwestycji i PKB w omawianych gospodarkach. Z teorii ekonomii wynika, że inwestycje zwiększające stopień wykorzystania potencjału produkcyjnego przedsiębiorstw są czynnikiem, który w krótkim okresie sprzyja dążeniu do osiągnięcia stanu równowagi. W dłuższym okresie mogą wywołać nierównowagę, jeśli dochód narodowy nie będzie wzrastał w tempie odpowiadającym przyrostowi zdolności wytwórczych (Kamińska, 1999). W tabeli 2 zaprezentowano zmiany PKB, w wybranych gospodarkach UE, w ostatnim dziesięcioleciu.

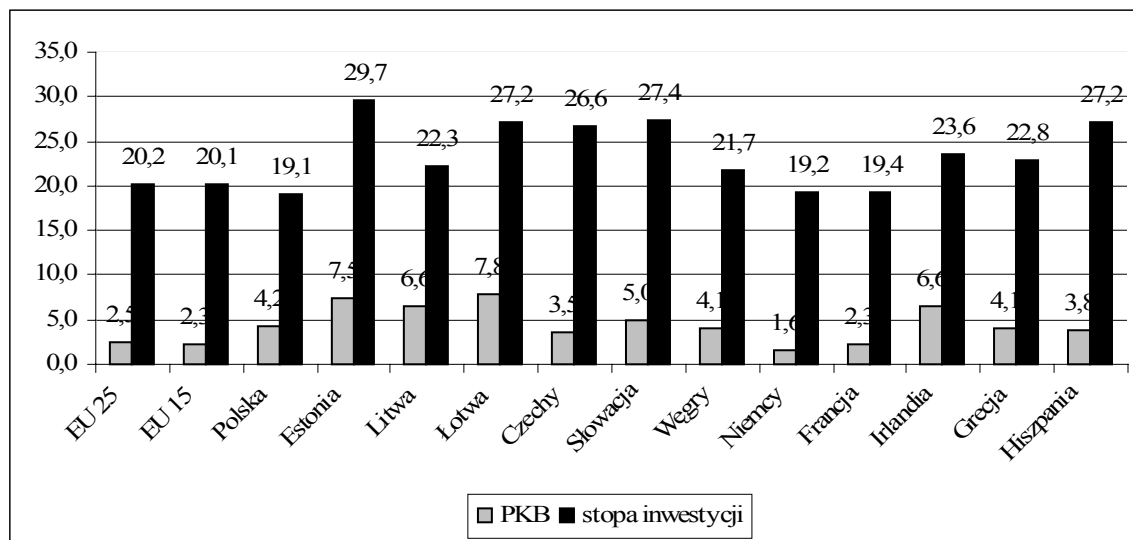
Tabela 2 Dynamika realnego PKB w wybranych gospodarkach UE w latach 1998-2007

Kraj	Średnia dla lat 1998- 2004	2005	2006	2007
EU 25	2,4	1,8	3,0	2,8
EU 15	2,3	1,7	2,8	2,6
Polska	3,6	3,6	6,2	6,5
Estonia	6,6	10,2	11,2	7,1
Litwa	5,9	7,9	7,7	8,8
Łotwa	6,5	10,6	11,9	10,2
Czechy	2,4	6,4	6,4	5,8
Słowacja	3,4	6,6	8,5	10,4
Węgry	4,5	4,1	3,9	1,3
Niemcy	1,3	0,8	2,9	2,5
Francja	2,5	1,7	2,0	1,9
Irlandia	7,1	6,0	5,7	4,9
Grecja	4,2	3,8	4,2	4,0
Hiszpania	3,8	3,6	3,9	3,8

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych z Eurostatu, www.stat.gov.pl.

Wysoki poziom inwestycji przełożył się wyraźnie na średnioroczny wzrost gospodarczy w krajach nadbałtyckich Estonii, Litwie i Łotwie, który wynosił odpowiednio 7,5%, 6,6% i 7,8%. W Irlandii również relatywnie wysokiemu poziomowi inwestycji towarzyszył wysoki wzrost PKB. W Polsce w badanym okresie, przy średniorocznej stopie inwestycji zbliżonej do średniej dla UE, średnioroczny wzrost gospodarczy był dwa razy wyższy od średniego dla UE. W przypadku Niemiec i Francji niski poziom stopy inwestycji przekłada się na niską aktywność wspomnianych gospodarek. Relacje występujące pomiędzy średnioroczną stopą inwestycji i średniorocznym wzrostem PKB w badanych krajach w latach 1998 – 2007 obrazuje wykres 1.

Wykres 1 Średnioroczna stopa inwestycji i stopa wzrostu PKB w wybranych krajach UE w latach 1998-2007

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Eurostatu, www.stat.gov.pl

Z zaprezentowanych danych statystycznych wynika, że nie w każdym z badanych krajów relatywnie wysoka stopa inwestycji przełożyła się na wysoki wzrost gospodarczy. Interesujący wydaje się przypadek Hiszpanii. Średnia stopa inwestycji w latach 1998-2007, w wysokości 27,2%, przyniosła wzrost gospodarczy na poziomie 3,8%. W Grecji natomiast relatywnie niska stopa inwestycji przyniosła wyższą, w stosunku do Hiszpanii, stopę wzrostu średniorocznego PKB. Wyjaśnienia tego zjawiska należy szukać między innymi w przesunięciach czasowych.

W przypadku inwestycji rzeczowych ich pozytywny efekt wpływu na wzrost gospodarczy wystąpi, nie tylko w okresie ponoszonych nakładów (zakupy dóbr i usług inwestycyjnych), ale przede wszystkim w okresie eksploatacji obiektów. Uśrednienie stopy inwestycji dla 10 lat częściowo eliminuje ten problem. Nie uwzględnia jednak dodatkowych pozytywnych efektów, z inwestycji realizowanych w dwóch ostatnich latach, jakie osiągną badane gospodarki w przyszłości. Skłania to do ostrożności w uogólnianiu wniosków. Nie bez znaczenia jest jednak fakt, że we wszystkich z badanych krajów zastosowano tę samą metodę obliczeń uzyskanych wartości, co nie wyklucza możliwości porównań. Na przykład na Łotwie wysoka stopa inwestycji, w całym okresie badawczym, wpłynęła na równie wysoki poziom PKB. Można sądzić, że Łotwa lepiej wykorzystwała „zdobyty” w wyniku inwestycji potencjał gospodarczy, niż np. Hiszpania.

Kolejną trudność w ocenie efektywności inwestycji stwarza zróżnicowanie poziomu rozwoju badanych gospodarek. Problem ten wydaje się bardzo złożony. Z jednej strony kraje słabiej rozwinięte wymagają większych nakładów inwestycyjnych związanych z poprawą infrastruktury gospodarczej, czy też zmianą często przestarzałej struktury gospodarki. W przypadku realizowanego w nich postępu technicznego sytuacja może kształtować się różnie. Gdy jest on egzogeniczny nie wymaga nowych zasobów czynników wytwórczych, tym samym inwestycji. Realizuje się bowiem poprzez wzrost wydajności pracy w wyniku usprawnień technologicznych i organizacyjnych w ramach już funkcjonującego kapitału. Endogeniczny postęp techniczny wymaga natomiast inwestycji i zwiększenia kapitałochłonności (Zalega, 2002). Wydaje się ponadto, że w zależności od poziomu rozwoju gospodarki inwestycje związane z prostym odtworzeniem majątku mogą wymagać relatywnie innych nakładów inwestycyjnych. W przypadku wzrostu zatrudnienia dla utrzymania technicznego uzbrojenia pracy na niezmiennym poziomie potrzeba odpowiednio wyższego poziomu inwestycji.

Na tle powyższych rozważań interesująca wydaje się próba oceny efektywności inwestycji ponoszonych w badanych gospodarkach w latach 1998-2007.

Efektywności inwestycji w wybranych krajach UE

Ocena efektywności inwestycji jest kluczowym elementem działalności inwestycyjnej. Aby była ona wszechstronna i wyczerpująca powinna wykraczać poza ramy oceny mikroekonomicznej i uwzględniać makroekonomiczny rachunek efektywności. Kryterium efektywności decyzji inwestycyjnych realizowanych przez przedsiębiorstwa prywatne jest maksymalizacja dochodu z zainwestowanego kapitału. Wśród makroekonomicznych metod oceny efektywności inwestycji najpopularniejszą jest metoda analizy kosztów i korzyści (CBA-Coast Benefis Analysis). Łączy ona w sobie kryteria ekonomiczne i społeczne. Określa zaktualizowaną wartość nadwyżki netto dla społeczeństwa (przyrost netto dobrobytu społecznego). Powyższa metoda, podobnie jak mikroekonomiczne stosowana jest dla danego przedsięwzięcia inwestycyjnego.

Indywidualne decyzje inwestycyjne przedsiębiorstw oraz publiczne przekładają się na poziom, strukturę i jakość inwestycji realizowanych w całej gospodarce, określając stopień jej aktywności. Miarami określającymi ich makroekonomiczny wpływ na gospodarkę są ma-

kroekonomiczne współczynniki kapitałochłonności i efektywności inwestycji¹. Dysponując danymi dotyczącymi stopy inwestycji oraz stopy dochodu narodowego dla wybranych krajów UE wydaje się możliwa ocena tych mierników.

W tabeli 3 zaprezentowano średnioroczne współczynniki kapitałochłonności i efektywności inwestycji dla wybranych gospodarek.

Tabela 3 Kapitałochłonność oraz efektywność inwestycji w wybranych gospodarkach UE w latach 1998-2007

Kraj	Średnia dla lat 1998- 2007	
	kapitałochłonność	efektywność
EU 25	8,24	0,12
EU 15	8,40	0,12
Polska	4,07	0,25
Estonia	3,56	0,28
Litwa	3,14	0,32
Łotwa	3,07	0,33
Czechy	4,80	0,21
Słowacja	3,65	0,27
Węgry	6,30	0,16
Niemcy	9,68	0,10
Francja	10,00	0,10
Irlandia	4,24	0,10
Grecja	5,90	0,24
Hiszpania	7,67	0,13

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Eurostatu, www.stat.gov.pl

Z powyższej tabeli wynika, że najwyższą średnioroczną kapitałochłonnością charakteryzowały się gospodarki Francji i Niemiec, co oznacza, że efektywność inwestycji w tych krajach była najniższa. Osiągnęła poziom poniżej średniego dla UE. Najwyższą efektywność inwestycji osiągnęły Łotwa, Litwa i Estonia. Efektywność inwestycji dla Węgier i Czech była najniższa spośród rozpatrywanych krajów postkomunistycznych. Za pozytywne zjawisko należy uznać wynik osiągnięty przez Polskę. W badanym okresie efektywność inwestycji w ciągu dziesięciu badanych lat była relatywnie wysoka. 1% wzrost gospodarczy w Polsce został osiągnięty przy 4% średniej stopie inwestycji, o 4 pkt % niższej niż średnia dla UE.

Podstawowym składnikiem sprawnie funkcjonującej gospodarki rynkowej jest efektywna i nastawiona na zaspokojenie potrzeb użytkownika infrastruktura. Inwestycje niezbęd-

¹ Stosunek inwestycji do przyrostu dochodu narodowego wyznacza współczynnik kapitałochłonności, który można wyrazić formułą:

$$K = \frac{I}{\Delta Y}$$

Odwrotność współczynnika kapitałochłonności ($\frac{1}{k}$) jest ogólną miarą efektywności inwestycji. Informuje, ile przyrostu dochodu narodowego przynosi jednostka nakładu inwestycyjnego. Oznacza to, że wzrost PKB uzależniony jest od wielkości oddanych do użytku inwestycji oraz od ich efektywności. Przy wyższej kapitałochłonności gospodarki można osiągnąć dane tempo wzrostu dochodu narodowego kosztem większej stopy inwestycji. Im wyższy jest współczynnik kapitałochłonności, tym niższa jest efektywność inwestycji, co wymaga odpowiedniego zwiększenia stopy inwestycji.

ne do jej stworzenia są finansowane głównie ze środków publicznych. Znaczenie infrastruktury ekonomicznej narasta wraz z wielostronnymi i wielopłaszczyznowymi powiązaniem międzynarodowymi. Brak lub niedorozwój infrastruktury w gospodarce staje się barierą hamującą czy wręcz uniemożliwiającą zrównoważony wzrost wszystkich regionów, a nawet kraju (Kamińska, 1999).

Z opinii W. Orłowskiego wynika, że Polska wykorzystując środki pochodzące z UE przyczynia się do unowocześnienia warunków związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, między innymi poprzez wzrost infrastrukturalnych inwestycji publicznych. Efekty tych działań ujawnią się w kolejnych latach, ponieważ Polska korzysta z tych funduszy stosunkowo krótko. Na tym tle warto przyjrzeć się, jaki był udział środków publicznych przeznaczanych na inwestycje w stosunku do PKB w badanych krajach w latach 1998-2006 oraz czy pierwsze lata członkostwa w UE wpłynęły na wzrost tego typu wydatków. W tabeli 4 zaprezentowano udział inwestycji publicznych w stosunku do PKB w wybranych krajach UE.

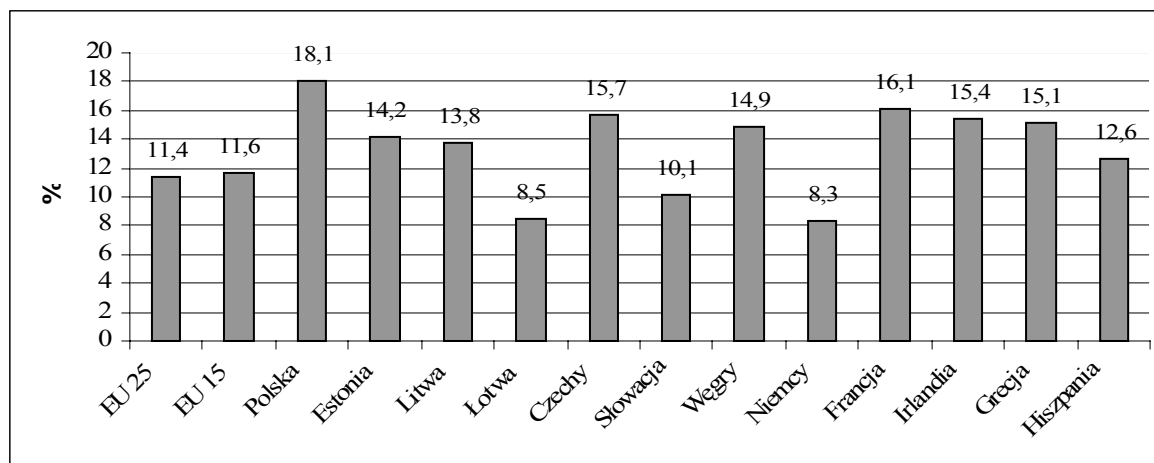
Tabela 4 Stopa inwestycji publicznych w wybranych krajach UE w latach 1998 – 2006

Kraj	Średnia dla lat 1998- 2004	2005	2006
EU 25	2,3	2,2	2,5
EU 15	2,3	2,2	2,4
Polska	3,3	3,4	3,9
Estonia	4,2	3,4	3,9
Litwa	2,7	3,5	4,2
Łotwa	1,7	3,4	4,7
Czechy	4,0	4,9	5,0
Słowacja	3,0	2,1	2,2
Węgry	3,2	4,0	4,4
Niemcy	1,7	1,4	1,4
Francja	3,0	3,3	3,4
Irlandia	3,6	3,4	3,7
Grecja	3,4	3,0	3,1
Hiszpania	3,4	3,6	3,8

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych z Eurostatu, www.stat.gov.pl.

Z zaprezentowanych danych statystycznych wynika, że najwyższą średnioroczną stopę inwestycji publicznych w latach 1998-2004 osiągnięto w Estonii, Czechach i Irlandii. W latach 2005-2006 najwyższa stopa tego rodzaju inwestycji była w Czechach, o ponad dwukrotnie wyższa od średniej dla UE. W przypadku Polski stopa inwestycji publicznych wydaje się relatywnie wysoka. W latach 1998 – 2006 średnioroczna stopa inwestycji publicznych była wyższa o ponad 1 pkt% od średniej dla UE. Najniższym poziomem stopy inwestycji publicznych, spośród wskazanych krajów, w badanym okresie charakteryzowały się Niemcy. Wpłynęło to prawdopodobnie na ich niewielką łączną aktywność inwestycyjną. Na tym tle, w celu pogłębienia analizy, należy zbadać jaki % inwestycji ogółem stanowiły inwestycje publiczne. Wspomnianą relację zaprezentowano na wykresie 2.

Wykres 2 Średnioroczny udział inwestycji publicznych w inwestycjach ogółem w wybranych krajach UE w latach 1998-2006

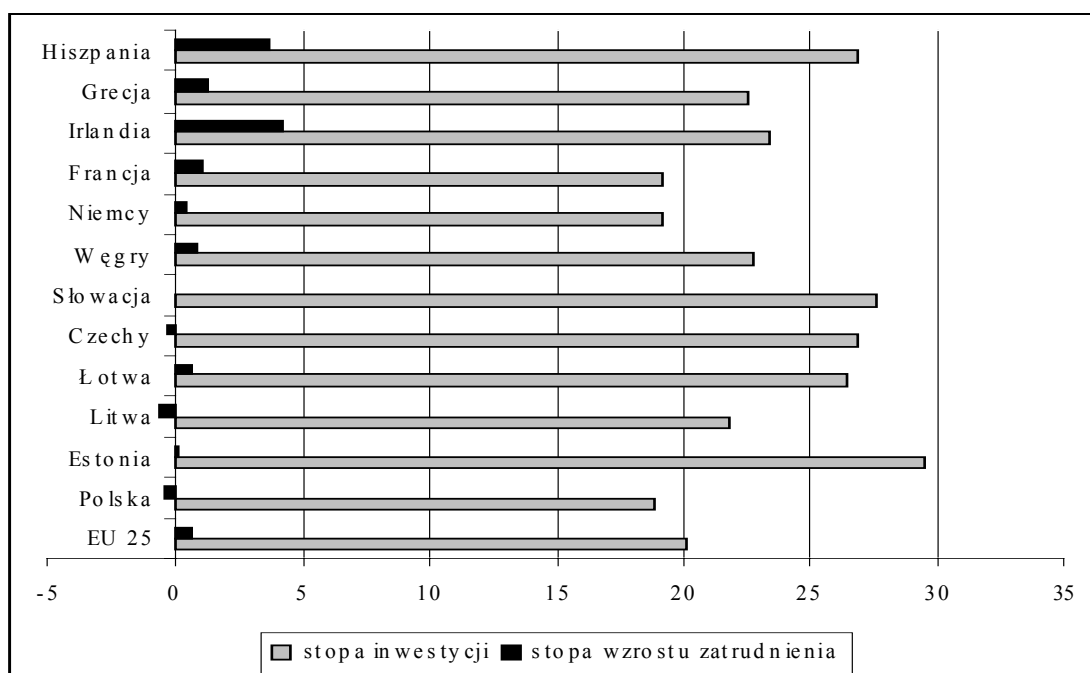

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Eurostatu, www.stat.gov.pl

W latach 1998 – 2006 najwyższy średni udział inwestycji publicznych w inwestycjach ogółem zanotowano w Polsce. Wynosił 18% i był wyższy od średniego dla UE -25 o ponad 6 pkt%. Relatywnie wysokim, ponad 15%-towym udziałem inwestycji publicznych w inwestycjach ogółem charakteryzowały się w badanym okresie, Francja, Czechy, Irlandia i Grecja. W Niemczech, Łotwie i Estonii udział wspomnianych inwestycji był niższy od średniej dla UE. W przypadku Niemiec różnica ta wynosiła ponad 3 pkt%, a w stosunku do średniej dla Polski około 10pkt %.

Dokonując próby oceny efektywności inwestycji w skali gospodarki istotne wydaje się poszukiwanie korzyści społecznych, jakie one generują. Bez wątplenia za jedną z nich można uznać wzrost zatrudnienia w gospodarce. Wynika to z silnej korelacji jaka występuje między tworzeniem miejsc pracy i wzrostem gospodarczym, który zależy z kolei od poziomu inwestycji. Należy jednak podkreślić, że zależność ta nie zawsze musi wystąpić. Dla każdej gospodarki w danym czasie istnieje pewien poziom stopy inwestycji przy którym występuje bezzatrudnieniowy wzrost gospodarczy (Kwiatkowski, Tokarski 2004). Przyczyną tego zjawiska jest konieczność realizacji, pożądanego dla danej gospodarki, poziomu inwestycji niezbędnego do odtworzenia dotychczasowego uzbrojenia pracy oraz inwestycji modernizacyjnych, które przyczynią się do unowocześnienia gospodarki i wzrostu produktywności pracy, a nie zatrudnienia. W celu przybliżenia tego problemu na wykresie 3 zaprezentowano średnioroczną stopę inwestycji i odpowiadającą jej średnioroczną stopę wzrostu zatrudnienia w poszczególnych gospodarkach UE w latach 1998-2006.

Wykres 3 Średnioroczna stopa inwestycji i średnioroczna stopa wzrostu zatrudnienia w wybranych krajach UE w latach 1998-2006

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Eurostatu oraz opracowania Ministerstwa Gospodarki, Polska na tle świata i Europy w latach 1995-2006

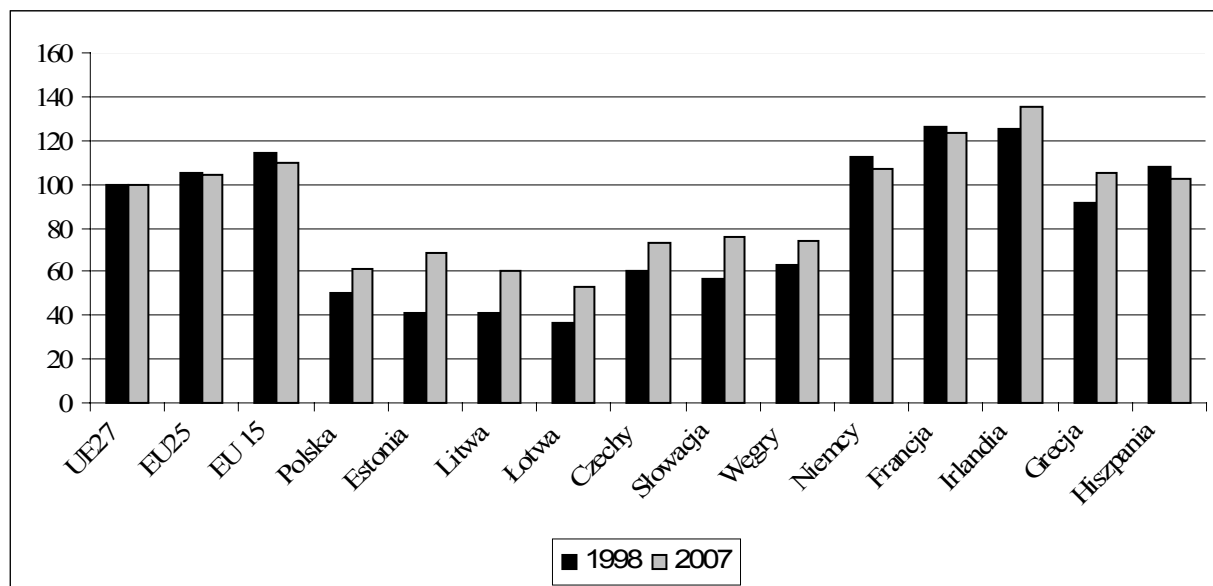
Z zaprezentowanych na wykresie 3 danych statystycznych wynika, że w krajach bardziej rozwiniętych, relatywnie niższa stopa inwestycji przyczyniła się do wyższego wzrostu zatrudnienia. W badanym okresie najwyższą stopę wzrostu zatrudnienia, średnio powyżej 4 % w skali roku, zaobserwowano w Irlandii. W gospodarce tej średnio na 1% wzrostu zatrudnienia przypadła stopa inwestycji na poziomie 5,4. W przypadku np. Hiszpanii średnioroczny 1 % wzrost zatrudnienia osiągnięto przy stopie inwestycji 7,24, czyli o 2 pkt% wyższej niż w Irlandii. W Estonii najwyższa ze wskazanych, średnioroczna stopa inwestycji na poziomie 29,5 nie przyniosła prawie żadnego wzrostu zatrudnienia. W Polsce w badanym okresie osiągnięto średnioroczny spadek zatrudnienia na poziomie 0,4% przy średniej stopie inwestycji 18 %. Podobne zjawisko zaobserwowano w Czechach i Litwie.

W świetle tych obserwacji wydaje się uzasadnione wskazanie innych korzyści jakie mogą wynikać z przyjętych założeń dla poszczególnych gospodarek, a mianowicie zmiany produktywności pracy. Uzyskany przyrost produktywności pracy może prowadzić do wzrostu zysku, obniżenia cen wytwarzanych produktów, wzrostu płac lub skrócenia czasu pracy. Beneficjentami tego zjawiska mogą być pracownicy, konsumenci lub właściciele kapitału. Należy jednak podkreślić, że każda ze wskazanych możliwości wywiera inne konsekwencje dla gospodarki. Wszystkie z nich wydają się pozytywne zarówno z punktu widzenia gospodarki, jak i społeczeństwa. Są to np.: trwały wzrost produkcji, wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw, wzrost płac, wzrost czasu wolnego.

Na wykresie 4 zaprezentowano zmiany produktywności pracy, jakie dokonały się w wybranych gospodarkach UE na przestrzeni 10 lat. Jako punkt odniesienia wskazano średnią dla 27 krajów UE (EU 27 = 100)

Wykres 4 Produktywność pracy -PKB w PPS na jednego zatrudnionego w wybranych krajach UE w latach 1998-2007

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Eurostatu, www.stat.gov.pl

Z zaprezentowanych danych wynika, że w ciągu 10 lat najwyższy przyrost produktywności pracy nastąpił w Estonii, Litwie, Łotwie i Słowacji (odpowiednio o 23,7 pkt%, 19,6 pkt %, 16,2 pkt % oraz 13,2 pkt%). Należy podkreślić, że we wspomnianych gospodarkach zanotowano brak lub niewielki przyrost zatrudnienia. Wynika to z faktu, że wzrost produktywności, który towarzyszy wzrostowi gospodarczemu, generowanemu wzrostem inwestycji nie musi prowadzić do wzrostu zatrudnienia. Takie zjawisko zaobserwowano również w badanym okresie w Polsce.

W przypadku Niemiec, Francji i Hiszpanii zaobserwowano zjawisko przeciwne. W latach 1998-2007 w tych gospodarkach nastąpił spadek produktywności pracy, co tłumaczy niewielki wzrost zatrudnienia. Irlandia i Grecja z kolei równocześnie w badanym okresie zwiększyła produktywność pracy i zatrudnienie w gospodarce.

Podsumowanie

Integracji z UE towarzyszą zjawiska i procesy różnie przebiegające w każdym z krajów członkowskich. Zróżnicowanie to wydaje się oczywiste ze względu na dysproporcje występujące w szeroko pojętej strukturze tych gospodarek oraz tempie ich rozwoju. Pomimo tych różnic odpowiednio wysoki poziom inwestycji przekłada się na korzyści ekonomiczne i społeczne osiągnięte w gospodarce, co potwierdzają przeprowadzone przez Autorkę badania empiryczne. Stwarzanie sprzyjających warunków dla inwestycji w danej gospodarce powinno znaleźć się wśród priorytetów polityki gospodarczej danego kraju. Wynika to z faktu, że relatywnie wysoki poziom inwestycji w gospodarce daje jej szansę na nadrobienie dystansu w stosunku do najbogatszych krajów UE. Na tle przedstawionych wyników Polska zajmuje odległe miejsce w porównaniu z pozostałymi gospodarkami Europy Wschodniej, które weszły do UE w 2004 roku. Zadawalający jest fakt, że pomimo relatywnie niskiego poziomu inwestycji w Polsce ich efektywność jest stosunkowo wysoka. Można przypuszczać, że dalszy dynamiczny wzrost inwestycji przyczyni się do jeszcze lepszego wykorzystania potencjału polskiej gospodarki. Tym samym stwarza szanse zwiększenia poziomu konkurencyjności

gospodarki jako całości na rynku międzynarodowym.

BIBLIOGRAFIA:

1. Barro R. J., (1997), Makroekonomia, PWE, Warszawa.
2. Begg D., Fischer S., Dornbusz R., (1999), Makroekonomia, PWE, Warszawa.
3. Bremond J., Couet J. F., Salort M. M., (2005), Kompendium wiedzy ekonomii, PWN Warszawa.
4. Bremond J., Couet J.F., Salort M.M (2005), Kompendium wiedzy o ekonomii, PWN, Warszawa.
5. Burda M., Wyplosz Ch., (2000), Makroekonomia. Podręcznik europejski, PWE, Warszawa.
6. Czechowski L, Dziworska K, Gostkowska – Drzewicka T, Górczyńska A, Ostrowska E., (1997), Projekty inwestycyjne; finansowanie, metody i procedury oceny, Oddk Gdańsk.
7. Czerny E. (red), (2005), Gospodarka Polska na przełomie wieków od a do z, NBP Warszawa.
8. Golimowska S., (1994), Polityka społeczna państwa w gospodarce rynkowej. Studium ekonomiczne, PWN Warszawa.
9. Górniewicz G., (2004) Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w europejskich krajach post-socjalistycznych ze szczególnym uwzględnieniem Polski [w] Systemy gospodarcze i ich ewolucje. Kraje postsocjalistyczne pod red. S. Swadźby, Katowice.
10. Kabaj M., (2003), Mechanizmy tworzenia i likwidacji miejsc pracy w polskiej gospodarce, [w] Rynek pracy w Polsce na progu XXI wieku, IPiSS, Białystok – Warszawa.
11. Kamińska T., (1999) Makroekonomiczna ocena efektywności inwestycji infrastrukturalnych na przykładzie transportu, Wydawnictwo UG, Gdańsk.
12. Kwiatkowski E. (2002), Bezrobocie. Podstawy teoretyczne, PWN, Warszawa.
13. Kwiatkowski E., Tokarski T.(2004), Bezzatrudnieniowy wzrost gospodarczy: Polska i Unia Europejska – tendencje i oczekiwania na przyszłość, [w] Przyszłość pracy w XXI wieku, [red] S. Borkowska, IPiSS, Warszawa.
14. Michalak A., (2007), Finansowanie inwestycji w teorii i praktyce, PWN Warszawa.
15. Nowak A. Z, Krakowińska E, Skrzypek Z, Zalega T., (2002), Makroekonomia, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Zarządzania im. Leona Koźmińskiego, Warszawa.
16. Orłowski W. M., (2006), Komu dziękować za wzrost? Polityka 20/2006,
17. Polska na tle świata i Europy w latach 1995-2006, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa 2007.
18. Strona internetowa Eurostatu, www.stst.gov.pl.